

# بررسی روند رشد شهر اصفهان طی ۵ دهه گذشته

علیرضا سفیانیان<sup>۱</sup>، لیلا یغمایی<sup>۲</sup>، سامره فلاحتکار<sup>۳</sup>

Email: 1-soffianian@cc.iut.ac.ir 2-lyaghmaie@na.iut.ac.ir 3-s7falihatkar@na.iut.ac.ir  
تلفن: ۰۳۱۱-۳۹۱۳۵۶۶

## چکیده

پدیده توسعه شهری از عوامل اصلی تغییر پوشش و کاربری اراضی است که موجب بروز مشکلات عدیده‌ای مانند از بین رفتن زمینهای کشاورزی، آلودگی آب، فرسایش خاک و معضلات اقتصادی- اجتماعی فراوان می‌گردد. اصفهان یکی از کلان‌شهرهای کشور است که طی چند دهه گذشته با رشد سریع شهری روبرو بوده است. عکسهای هوایی و تصاویر ماهواره‌ای از پتانسیل بالایی برای نقشه‌سازی و کمی کردن تغییرات ایجاد شده در یک منطقه طی زمان برخوردار هستند. هدف اصلی از این مطالعه بکارگیری داده‌های دور کاوی برای بارزسازی تغییرات سطح و محدوده مناطق مسکونی شهر اصفهان از سال ۱۳۳۵ تا ۱۳۸۵ می‌باشد، یعنی حداکثر دوره زمانی که با استفاده از عکس‌های هوایی و تصاویر ماهواره‌ای امکان بررسی تغییرات یک منطقه وجود دارد. بدین منظور دو سری عکس هوایی مربوط به سالهای ۱۳۳۵ و ۱۳۴۶ و همچنین چهار سری تصاویر ماهواره‌ای از سنجنده‌های MSS، TM، ETM و LISS III مربوط به سالهای ۱۳۵۴، ۱۳۶۹، ۱۳۸۰ و ۱۳۸۵ برای این مطالعه انتخاب شد. محدوده فعلی شهر اصفهان با استفاده از پردازشهای چشمی و همچنین آنالیز تصاویر، به ۳ طبقه عمده مناطق مسکونی، مناطق غیرمسکونی و سطح سبز تقسیم شد. در نهایت با استفاده از آنالیز رویهم گذاری، روند تغییرات مناطق مسکونی شهر اصفهان در فاصله زمانی سالهای ۱۳۳۵ الی ۱۳۸۵ مشخص و ارتباط آن با روند رشد جمعیت مورد بررسی قرار گرفت. طی این مدت سطح مناطق مسکونی حدود ۹ برابر و جمعیت با نرخ ۴ درصد، حدود ۷ برابر شده است. با توجه به اینکه اطراف اصفهان را زمینهای کشاورزی و باغات احاطه کرده، توسعه شهر اصفهان در ۵ دهه گذشته، باعث تبدیل بخش قابل توجهی از اراضی کشاورزی و باغی به مناطق مسکونی گردیده است.

**کلید واژه‌ها:** تصاویر ماهواره‌ای، عکس هوایی، توسعه شهری، رشد جمعیت، برنامه‌ریزی شهری

<sup>۱</sup> - عضو هیئت علمی دانشکده منابع طبیعی، گروه محیط زیست، دانشگاه صنعتی اصفهان

<sup>۲</sup> - کارشناس ارشد مرتعداری، دانشگاه صنعتی اصفهان

<sup>۳</sup> - دانشجوی کارشناسی ارشد محیط زیست، دانشگاه صنعتی اصفهان